

Goud vanuit Ghana

Uit Ghana komt goud. Fotografe Monique Velzeboer weet dat dát niet alleen letterlijk het geval is maar ook figuurlijk. De twaalf portretten in de nieuwe kalender van de Monique Velzeboer Foundation zijn zo indringend en intrigerend, dat je blijft kijken. De kinderen zijn góud.

Samen met Erma Rotteveel -art-director van Windkracht 10- en Wieke Biesheuvel -jeugd vriendin en libelle-columniste- was Monique Velzeboer eerder dit jaar in Accra en omgeving, op zoek naar de fotomodellen voor de kalender. Het is al weer de zesde op rij en de opbrengst gaat zoals gewoonlijk naar het Liliane Fonds. Cornelius Amoah (16), Richard Lamptey (21), Eunice Bledu (13), Jude Eyisi (3), Chris Fadda (2) en zijn zus Selasi (8), Samuel Nii Ayitsey Bulley (11), Benedict Abiti (18), Mary Afua (7), Stephen Eteah (13) en Emmanuel Addison (12), Richard Bekyieriya (15), Sofianu Suleman (6) en Jennifer Zamaife (8) vullen achtereenvolgens de maanden. Ze stonden vaak lang in de schijnwerpers, in de studio die Monique en haar gezelschap met donkere doeken en een complete 'verbouwing' in elkaar gezet hadden in de overvolle woonkamer van Sister Margaret Mary Ntrakwah, de landelijk coördinator van het Liliane Fonds in Ghana.

Huisbezoek

Jennifer Zamaife is het zonnetje in huis. Op de kalender ziet ze er uit als een kleine diva. Apetrots is ze, met haar carrière als tijdelijk model. En nog leuker is het, dat het hele gezelschap uit Nederland op een avond op huisbezoek komt. Jennifer woont met haar ouders in een huis dat nog niet voor de helft is afgebouwd. Haar vader en moeder passen op, zolang de eigenaar nog niet de middelen heeft om het onderkomen af te bouwen. Zo heeft het gezin tenminste een dak boven het hoofd. Een Ghanese vorm van anti-krak, zullen we maar zeggen. Het is al donker, en elektriciteit is er in de verste verte niet. Moeder Juliana vertelt de geschiedenis van haar dochter. Het meisje werd geboren met een misvormd beentje en de artsen besloten dat te amputeren. Ze heeft een prothese maar loopt nog het liefst op krukken. Er is geen greintje luxe in het huishouden, maar het Nederlandse bezoek is onder de indruk van de gezelligheid, van de manier waarop de gezinsleden met elkaar omgaan.

Maanden later kan Monique het hele Ghana-verhaal nog niet helemaal loslaten. Ze gaat in opdracht van het Liliane Fonds opnieuw op reis. Er moeten meer foto's worden gemaakt en eigenlijk wil de Noordwijkse ook dolgraag gewoon nog een keer kijken hoe het gaat met een aantal kinderen. Met Jennifer natuurlijk, maar ook met Naomi Yaa, een kind dat in het geheugen van het reisgezelschap gegrift staat.

„Mijn grootste zorgkind”, noemt mediator Osmond Annum Naomi. Bijna had hij haar op die eerste reis van

Cornelius Amoah (16) is de oudste van zes kinderen. Zijn moeder Josephine wist niet waar ze het geld vandaan moest halen om Cornelius aan zijn klompvoet te laten opereren; zijn vader is overleden en haar tweede man is ziek en werkloos. Toen ze een spotje over het Liliane Fonds op de televisie zag, nam ze onmiddellijk contact op. Het fonds betaalde de operatie en de revalidatie, alsmede een aanvulling op het gezinsinkomen, totdat Josephine een cursus batikken en catering heeft afgemaakt. Daarna kan zij de kost verdienen. Cornelius draagt hier de Ashanti-medaille, een hoge onderscheiding die wordt verleend bij bijzondere prestaties. „Later word ik net zo'n beroemde voetballer als Ronaldo”, zegt hij in keurig Engels. Dat zou zomaar kunnen, want het komt weer helemaal goed met hem.

Op de trommel van Jude Eyisi staat het symbool voor gerechtigheid en dat is geen toeval. Jude werd geboren met een hersenbeschadiging en zijn beentjes zijn spastisch. In Ghana betekent dat een moeilijk leven zonder enige kans op een toekomst. En daarbij heeft Jude ook nog een vader die hem niet accepteert vanwege zijn handicap. Toch is er hoop voor Jude. Met hulp van het Liliane Fonds leert hij nu lopen en kan hij straks samen met zijn tweelingbroertje naar school. En dat is voor hem al een hele stap naar gerechtigheid!

Chris Fadda (2) klemt zich vast aan zijn zusje Selasi (8). Op haar arm prijkt het symbool van hoop en verwachting. Vrij vertaald: 'God, er is iets in de hemelen, laat het mij bereiken'. Chris werd geboren met een open ruggetje en is inmiddels geopereerd. In zijn waterhoofdje is een shunt aangebracht, zodat het vocht kan worden afgevoerd. Zijn klompvoetjes worden behandeld door een fysiotherapeut. Dat laatste kon zijn moeder Happy zelf betalen, voor de andere ingrepen springt het Liliane Fonds bij. Happy's man is meubelmaker en zij volgt een training om cateraar te worden. Trots kijkt Happy naar haar kinderen en lacht: „Ik ben gelukkig. Nu Chris hulp heeft gekregen, komt alles goed!”

Het zonnetje in haar omgeving, dat is Jennifer Zamaife (8). Haar ouders, vriendjes en familie zijn dol op haar. Ze werd geboren met een minuscule, inmiddels geamputeerd onderbeentje. Het onderwijs in Ghana is gratis, maar schooluniformen en leermiddelen niet. Tot nu toe heeft Jennifers moeder, Juliana, die kunnen betalen, maar ze twijfelt of ze dit nog kan volhouden. Ze verkoopt groenten die ze zelf verbouwt. „Hoe meer ze leert, des te beter het is”, zegt Juliana. „Daarvoor bid ik elke dag.” Ondertussen dertelt Jennifer vrolijk en behendig op haar krukken door het leven. Ze moet nog leren goed om te gaan met haar prothese. In haar handen houdt Jennifer een ster, een baken van licht en een teken van hoop.

Monique Velzeboer niet meegenomen naar de fotosessie bij Sister Margareth. Haar tante had geen luiers gehaald voor het incontinentente en schijnbaar verlamde meisje, maar Naomi moest daarom zo hard huilen dat Osmond haar uiteindelijk toch in zijn pickup zette. Omdat ze kletsnat was en doordringend stonk, wilde Erma Rotteveel haar verschonen toen ze Naomi klaar maakte voor de fotoshoot. En zo werd ontdekt dat het zwaar ondervoede meisje talrijke gevaarlijke doorligwonden en fistels op haar onderlichaam had, een toestand die uiteindelijk de dood tot gevolg zou kunnen hebben als er niks gebeurde. Naomi's moeder is verslaafd aan alcohol en

vaak uit het zicht. Het kind werd gedoopt in het piepkleine huisje van haar tante maar ze moest verder voor zichzelf zorgen. Wieke Biesheuvel en Osmond regelden daarom dat ze het huis uit kon en in een ziekenhuis werd opgenomen. „Na de eerste reis was ik erg met Naomi bezig”, zegt Monique. „Voor mij was het heel bijzonder om haar op de tweede reis weer terug te zien.” Ze kan er nog niet over uit wat er in een paar maanden tijd is veranderd. „We dachten dat ze een dwarslaesie had, net als ik”, zegt Monique. Maar dat blijkt niet het geval: een spina bifida, een open ruggetje, is de oorzaak van de ellende. Naomi heeft nog steeds gevoel en enige kracht in haar benen. En nu ze niet meer zo ondervoed en doodziek is, komt ze inmiddels al

weer aardig met krukken vooruit. Osmond had de moeder van Naomi ook opgespoord en de twee in het opvanghuis waar Naomi nu verblijft, herenigd. Maar die relatie blijft kwetsbaar, vanwege de verslavingsproblemen van Naomi's moeder. Er zijn nog steeds problemen dus, maar ook goede hoop dat Naomi voor zichzelf een toekomst kan bouwen. „Stap voor stap”, zegt Osmond. En Monique? Die had een topdag, toen ze Naomi voor de tweede keer zag. „Zoiets maakt je blij.”

Goud

Goud is een thema waar de fotografe al langer mee bezig is. Ze fotografeerde ooit Gianni Romme, de schaatsster, helemaal goud gespoten. En sindsdien is ze bezig om topsporters en paralympische topsporters voor haar camera te krijgen. Velen stemden toe: ze stonden graag in de studio bij de voormalig Olympisch kampioene shorttrack. En zo verscheen er bijna tegelijkertijd met de Ghana-kalender van haar hand een verjaardagskalender met twaalf gouden topsporters. Om ook de Ghana-kalender van

goud te maken, lag voor de hand. Goud hoort bij het land in West-Afrika. Net als de Adinkra-symbolen van de Ashanti, die Erma en Monique kozen als thema. „Die symbolen vertegenwoordigen eigenschappen die de kinderen hard nodig hebben bij het veroveren van hun plekje in de maatschappij. Hoop, dapperheid en begrip bijvoorbeeld: onontbeerlijk voor kinderen met een handicap in ontwikkelingslanden”, leggen de twee uit. Ze zijn inmiddels alweer druk bezig met de voorbereidingen voor de zevende kalender. De reis gaat dan naar Brazilië. De kalender verschijnt in 2010, als het Lilianefonds 30 jaar bestaat. „Wat we daarna gaan doen, zien we tegen die tijd”, zegt Erma. „We bekijken het van jaar tot jaar. En je moet goed gemotiveerd zijn om het vol te houden.” Monique: „Het is beslist niet alleen de reis. Daarna begint het echte werk pas. En zo rond de tijd dat de kalender uitkomt, hebben we nog behoorlijk wat werk te verzetten.” Maar aan de andere kant kunnen de twee de kalender ook weer niet missen. Afgelopen jaar brachten ze met de verkoop 90.000 euro bij elkaar voor het Liliane Fonds. Erma:

Zesde kalender van Monique Velzeboer ten behoeve van Liliane Fonds

„Daarmee zijn dus 700 kinderen door het Liliane Fonds geholpen. Nou, dan vinden wij het niet erg om het een beetje druk te hebben. Ik vind het elke keer weer een voorrecht om de medewerkers van het Liliane Fonds ter plekke te ontmoeten. Die mediators én natuurlijk de kinderen stralen zoveel energie en kracht uit dat geeft ons weer de energie en de inspiratie die we nodig hebben voor onze projecten.”

TEKST: ANNET VAN AARSEN
FOTO'S: MONIQUE VELZEBOER
BIJSCRIFTEN: WIEKE BIESHEUVEL

De kalenders en wenskaarten uit Ghana zijn te bestellen via de website www.moniquevelzeboerfoundation.nl. De opbrengst gaat naar het Liliane Fonds, dat rechtstreekse, kleinschalige, persoonsgerichte hulp aan kinderen en jongeren met een handicap in ontwikkelingslanden verleent. Meer informatie is te vinden op www.liliane Fonds.nl.

Het team van de Monique Velzeboer Foundation trekt inmiddels al weer een aantal jaar met elkaar op. De kalender voor 2009, waarvoor jeugd vriendinnen Monique Velzeboer (links onder) en Erma Rotteveel (linksboven) samen met Libelle-columniste Wieke Biesheuvel (rechts) naar Ghana reisden, is de zesde op rij. De geschiedenis van Naomi Yaa (15) maakte diepe indruk op de drie: nog steeds informeren ze met regelmaat naar het wel en wee van dit meisje.